

zelf het recht van presentatie van de pastoor aan de St. Laurenskerk bij de abt van de St. Paulus abdij te Utrecht verworven. Dit betekende dat ze in feite een pastoor kon benoemen, evengoed als ze al sinds vele jaren de koster of de rector van de Latijnse school benoemde en zoals ze vanaf 1576 het recht bezat de baljuw in Schieland aan te stellen.

Van dit recht heeft ze voor het eerst gebruik gemaakt bij de benoeming van Hubertus Duyfhuis in 1556, de opvolger van de wegens ketterse gevoelens gevluchte pastoor Adriaen Cornelisz.. In hem kreeg de parochie voor het eerst sinds lange tijd een zielzorger die – hoewel zeker niet recht in de leer en vader van drie kinderen – ver boven de middelmaat uitstak.

DE PAROCHIEKERK

Centrum van de parochie was de St. Laurenskerk, die na veel inspanningen van het stadsbestuur en de burgerij en met hulp van derden in 1530 juist geheel was voltooid.

Aan de bouw van de toren was men begonnen in 1449 en hij werd in 1547 met een tweede geleding verhoogd; afgebouwd zou hij eerst worden in 1647. Wel was de eerste geleding in 1461 en latere jaren voorzien van luidklokken. Aan het schip was gebouwd van 1461 tot ca. 1475, de noorder- en zuiderkapellen waren gereed ca. 1525; de transepten en het hoogkoor, begonnen in 1488, waren in 1513 voltooid, in totaal een bouwperiode dus van ca. 75 jaar ¹³).

Op dezelfde plaats had minstens één voorganger gestaan. In 1373 en 1404 worden reeds de Kerkstraat en het kerkhof in verband met deze locatie genoemd. Bij de bouw van de huidige St. Laurenskerk zijn fragmenten van de kolommen van deze oudere kerk opnieuw gebruikt. Ze was gelegen op wat welhaast een eiland was, bestaande uit de grote erven van de tuinen achter de huizen van de Hoofdstraat (het Oosteinde van de Hoogstraat), tussen Rotte, Oude Wetering (parallel daarmee), Kerkwater (ten Noorden) en de binnendijkse sloot aan de voet van de Hoogstraat, tevens Schielands hoge zeedijk. Men had in 1461, om tot de bouw van kerk, toren en koor als één geheel te kunnen komen, een afwatering moeten dempen en een uitwateringssluis verleggen. De kerk was grotendeels gebouwd tijdens het pastoraat van Gijsbertus van der Gaet (ca. 1467-1493), tevens pastoor van Venray, waar toen ook een nieuwe kerk werd gebouwd; of onder zijn oppertoezicht en misschien met zijn financiële steun dezelfde bouwmeester er de hand in heeft gehad blijft nog een open vraag ¹⁴).